



---

*Dokument ze zasedání*

---

**B9-0169/2024**

11.3.2024

# **NÁVRH USNESENÍ**

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 132 odst. 2 jednacího řádu

o vrácení rumunského národního pokladu, který si nelegálně přivlastnilo Rusko  
(2024/2605(RSP))

**Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu  
Manda, Adrian-Dragoș Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina  
Crețu**  
za skupinu S&D

**Usnesení Evropského parlamentu o vrácení rumunského národního pokladu, který si nelegálně přivlastnilo Rusko (2024/2605(RSP))**

*Evropský parlament,*

- s ohledem na článek 167 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
  - s ohledem na preambuli Smlouvy o Evropské unii (SEU), v níž se uvádí, že se signatáři inspirovali „evropským kulturním, náboženským a humanistickým odkazem“ a přejí si „prohloubit solidaritu mezi svými národy při respektování jejich historie, kultury a tradic“, a také na čl. 3 odst. 3 SEU a na článek 6 SFEU, kde je kultura uváděna jako oblast politiky v rámci „kategorií a oblastí pravomoci Unie“ včetně různých činností, které má EU pravomoc provádět a „jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států“,
  - s ohledem na článek 36 SFEU, který zahrnuje právo členských států vymezit si svůj národní poklad a přijmout opatření nezbytná k jeho ochraně,
  - s ohledem na Haagskou úmluvu z roku 1954 o ochraně kulturních statků za ozbrojeného konfliktu,
  - s ohledem na Úmluvu o opatřeních k zákazu a zamezení nedovolenému dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků, kterou přijala Generální konference UNESCO na svém 16. zasedání dne 14. listopadu 1970,
  - s ohledem na směrnici 2014/60/EU ze dne 15. května 2014 o navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území členského státu a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012<sup>1</sup>,
  - s ohledem na sdělení Komise ze dne 13. prosince 2022 o Akčním plánu EU proti nedovolenému obchodu s kulturními statky (COM(2022)0800),
  - s ohledem na Rámcovou úmluvu rady Evropy ze dne 27. října 2005 o hodnotě kulturního dědictví pro společnost (CETS 199),
  - s ohledem na Úmluvu Rady Evropy ze dne 19. května 2017 o porušování právních norem týkajících se kulturního vlastnictví (CETS 221),
  - s ohledem na obecné zásady mezinárodního práva uznávané jednotlivými státy, jako je zásada svrchovanosti a nevměšování, zásada dobré víry a zásada mírového řešení sporů;
  - s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že státní rezervy zlata slouží jako klíčové finanční aktivum, které

---

<sup>1</sup> Úř. věst. L 159, 28.5.2014, s. 1.

- měně daného státu poskytuje stabilitu a zvyšuje důvěru v hospodářskou sílu země;
- B. vzhledem k tomu, že státní rezervy zlata hrají jedinečnou a dlouhodobou úlohu ve finanční a hospodářské oblasti, jelikož představují klíčovou složku měnových rezerv, které si jednotlivé země drží; vzhledem k tomu, že během finančních krizí mohou rezervy zlata centrální banky fungovat jako bezpečné aktivum v době nestability trhu;
  - C. vzhledem k tomu, že podle článku 36 SFEU mají členské státy výsadu vymezit si v rámci své jurisdikce svůj národní poklad a uplatňovat opatření nezbytná k jeho ochraně;
  - D. vzhledem k tomu, že právo EU nenabízí pokyny ani obecnou klasifikaci ohledně toho, co národní poklad znamená, neboť jeho definice nespadá do pravomoci EU; vzhledem k tomu, že pojem „národní poklad“ často spadá pod různé zastřešující pojmy, jako jsou „kulturní statky“ a „kulturní vlastnictví“;
  - E. vzhledem k tomu, že pojem „rumunský národní poklad“ zahrnuje rezervu zlata rumunské národní banky, která sestává ze zlatých ingotů a vzácných mincí, jež mají vedle hodnoty samotného zlata také numismatickou a kulturní hodnotu, i předměty svázané s kulturním, náboženským, archivním a uměleckým dědictvím Rumunska;
  - F. vzhledem k tomu, že existují legislativní důvody pro navrácení kulturních statků a národních pokladů, které byly neoprávněně vyvezeny z území některého členského státu EU v rozporu s platnými právními předpisy nebo podmínkami, za nichž bylo uděleno dočasné povolení;
  - G. vzhledem k tomu, že nezákonné zabavení rumunského národního pokladu Ruskem představuje porušení mezinárodního práva a zvyklostí, neboť převoz rezervy zlata spolu s rozsáhlou sbírkou kulturních, uměleckých a archivních předmětů za účelem jejich úschovy během výjimečných okolností byl předmětem řádně zdokumentované a právně platné oficiální dohody obsahující právní záruky návratu, jejíž ustanovení byla ignorována;
  - H. vzhledem k tomu, že Parlamentní shromáždění Rady Evropy přijalo v roce 2012 rezoluci č. 1896 o „Dodržení povinností a závazků ze strany Ruské federace“, v níž Ruskou federaci žádalo, aby pokračovala v úsilí o rychlé vyřešení otázek týkajících se navrácení kulturního a jiného majetku prostřednictvím přímých jednání s dotčenými zeměmi;
  - I. vzhledem k tomu, že navrácení přivlastněného rumunského národního pokladu má velký význam pro institucionální i národní paměť země;
  - J. vzhledem k tomu, že Rumunsko má plně platný právní nárok na své vklady ve zlatě převezené do Moskvy v letech 1916–1917 a na kulturní, náboženské a archivní objekty převezené do Ruska v letech 1916–1917, které nebyly vráceny v roce 1935 ani 1956;
  - K. vzhledem k tomu, že dosažení návratu rumunského národního pokladu vyžaduje specifickou evropskou reakci;
  - 1. připomíná, že nezákonné přivlastnění rumunského národního pokladu Ruskem je ojedinělým mezinárodním případem, kdy byla měnová zlatá rezerva některého státu

spolu s kulturními, náboženskými a archivními předměty, které jsou součástí jeho národního dědictví, svěřena do úschovy jinému státu na základě dohody, kterou potvrzují právoplatné dokumenty poskytující právní záruky jejich navrácení, kdy však tyto povinnosti byly nakonec v rozporu s mezinárodním právem a zvyklostmi porušeny;

2. je si vědom toho, že národní poklad, který byl za účelem úschovy v letech 1916 a 1917 v obtížných dobách první světové války uložen v Moskvě se zárukou vlády carského Ruska, pokud jde o bezpečnost přepravy, bezpečnost uložení a bezpečnost návratu do Rumunska, je bezprecedentním mezinárodním případem nezákonného přivlastnění zlatých rezerv a statků kulturního dědictví, který rumunskou společnost dlouhodobě znepokojuje;
3. konstatuje, že první světová válka přinutila rumunskou vládu k tomu, aby svůj národní poklad svěřila spojeneckému státu za účelem jeho ochrany před zničením; připomíná, že v těžkých válečných dobách přepravily desítky vlakových vagónů většinu rumunského národního pokladu do carského Ruska za účelem jejich úschovy do doby míru, s podrobným soupisem zlaté rezervy rumunské národní banky, s tím, že se Rusko zaručilo za jejich ochranu a návrat, jak to v té době dosvědčily další státy; zdůrazňuje, že národní poklad zákonně poskytnutý do úschovy zahrnoval 91,5 tun ryzího zlata patřícího do rezervy rumunské národní banky, královské sbírky klenotů a vzácných mincí spolu s kulturními a historickými statky nedožité hodnoty, jako jsou státní archivy, dokumenty, cenné historické rukopisy, historické malby, vzácné knihy a sbírky mnoha veřejných a soukromých institucí dokumentující více než pět století rumunských dějin;
4. zdůrazňuje, že navzdory několika pokusům o diplomatická jednání po první světové válce Rusko rumunský národní poklad nikdy plně nevrátilo, přestože to bylo právně stanoveno v oficiální dvoustranné dohodě mezi oběma státy;
5. konstatuje, že některé kulturní, umělecké a archivní statky, které si Rusko nezákonně přivlastnilo, byly do Rumunska vráceny v letech 1935 a 1956; zdůrazňuje však, že dosud nebylo vráceno nic z 91,5 tuny ryzího zlata, které je součástí rezerv rumunské národní banky;
6. vyjadřuje znepokojení nad tím, že navzdory vytvoření společné rumunsko-ruské komise odborníků, která byla pověřena usnadňováním jednání o této otázce, se snaha o navrácení rumunského národního pokladu, tedy o vydání nezákonně zabavené rezervy zlata rumunské národní banky, prostřednictvím dvoustranných diplomatických kanálů mezi Rumunskem a Ruskem setkala s neochotou Ruska vrátit to, co si předchozí režimy protiprávně ponechaly, bez ohledu na podepsané protokoly o návratu, a že vzhledem k této neochotě je nutné přehodnotit dosavadní diskuse o žádosti o navrácení zabavené rezervy a nevydaných kulturních a náboženských statků do Rumunska;
7. zdůrazňuje, že, jak je stanoveno v evropských smlouvách, zachovávání národních pokladů členských států je třeba věnovat zvláštní pozornost;
8. vítá významnou snahu EU o ochranu národního, kulturního a historického dědictví prováděním právních předpisů a mechanismů spolupráce, které upravují navrácení kulturních statků a historického dědictví nelegálně vyvezených z území států EU, a její úsilí v boji proti obchodu s kulturními statky; uznává, že směrnice 2014/60/EU je

klíčovým pilířem závazku EU chránit národní poklady a kulturní statky, zatímco akční plán EU proti nedovolenému obchodu s kulturními statky potvrzuje širší závazek EU chránit kulturní dědictví; zdůrazňuje, že nezákonně vyvezené kulturní statky musí být navráceny bez ohledu na to, zda byly přemístěny v rámci Unie nebo vyvezeny do státu mimo EU;

9. konstatuje, že zatímco podle příslušných ustanovení SFEU se stávající právní předpisy EU vztahují na navrácení kulturních statků a národních pokladů, které před 1. lednem 1993 neoprávněně vyvezl jeden členský stát do jiného členského státu, navrácení rumunského státního pokladu zůstává zvláštním případem vyžadujícím specifické řešení; zdůrazňuje výjimečnou a vysoce specifickou povahu nezákonného přivlastnění rumunského národního pokladu, která vyžaduje individuálně uzpůsobenou evropskou reakci s cílem usnadnit jeho návrat, čímž se rozšíří přístup EU k navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území států EU;
10. zdůrazňuje, že k dosažení navrácení kulturních statků a národních pokladů patřících některému členskému státu EU, které si protiprávně ponechal stát mimo EU, jsou zapotřebí rozsáhlá diplomatická jednání, a to jak na dvoustranné úrovni, tak v rámci mezinárodních fór;
11. vyzývá Komisi, aby rozšířila oblast působnosti politik EU upravujících ochranu kulturních statků tak, aby zahrnovala zpětné získávání národních pokladů vyvezených v době války na základě dvoustranných dohod mezi státy;
12. vyzývá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost, aby uvažovaly o tom, že navrácení rumunského národního pokladu začlenění do budoucího dvoustranného programu jednání s Ruskem, jakmile skončí ruská útočná válka proti Ukrajině a bude opět možné vést takovéto diskuse mezi jednotlivými stranami; vyzývá Komisi, aby se v součinnosti s rumunským státem připravila na mobilizaci koordinovaného úsilí, které by vedlo k návratu pohřešovaného národního pokladu tam, kam patří;
13. vyzývá Komisi, aby zvažila možnost jednat jako partner rumunských zástupců zapojených do společné rumunsko-ruské komise pověřené jednáním o navrácení rumunského národního pokladu;
14. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.